

Unexpected early tumor recurrence in patients with hepatitis C virus –related hepatocellular carcinoma undergoing interferon-free therapy: a note of caution

Reig M, Mariño Z, Perelló C, et al.

Journal Hepatology 2016, article in press

Η επιτυχία των άμεσα δρώντων αντι-ικκών φαρμάκων (DAAs) κατά της ηπατίτιδας C είναι ένα σημαντικό άλμα στην ηπατολογία. Μέχρι σήμερα, ωστόσο, υπάρχουν πολύ λίγα στοιχεία για την επίδραση της εξάλειψης της ηπατίτιδας C σε ασθενείς με ιστορικό ηπατοκυτταρικού καρκίνου (ΗΚΚ).

Στην παρούσα προοπτική μελέτη από 4 νοσοκομεία της Ισπανίας περιλήφθηκαν ασθενείς, οι οποίοι ανταποκρίθηκαν πλήρως στη θεραπεία του ηπατοκυτταρικού καρκίνου με χειρουργική εκτομή, τοπική θεραπεία με ραδιοσυχνότητες ή χημειοεμβολισμός και δεν είχαν «αταξινόμητες» εστιακές βλάβες ήπατος στην απεικόνιση. Όλοι έλαβαν την αγωγή έναντι της χρόνιας ηπατίτιδας C αποκλειστικά με DAAs. Οι μεταμοσχευμένοι και οι ασθενείς που λάμβαναν ιντερφερόνη αποκλείστηκαν από την ανάλυση. Αρχικά κλινικά και εργαστηριακά χαρακτηριστικά, καθώς και η ακτινολογική ανταπόκριση του όγκου καταγράφηκαν πριν την έναρξη της αντί-HCV αγωγής και κατά τη διάρκεια της περιόδου παρακολούθησης.

Αποτελέσματα: Μεταξύ 2014 και 2015, 103 ασθενείς με ιστορικό ηπατοκυτταρικού καρκίνου έλαβαν DAAs, 58 από αυτούς πληρούσαν κριτήρια ένταξης στη μελέτη (55 κίρρωτικοί, 91% Child-Pugh A, 16 στάδιο BCLC 0, 42 στάδιο BCLC A). Το χρονικό διάστημα από τη θεραπεία του ΗΚΚ έως την έναρξη των DAAs ήταν κατά μέσο όρο 11,2 (3,6-23,2) μήνες. Η μέση περίοδος παρακολούθησης ήταν 5,7 (0,4-14,6) μήνες. Στο διάστημα αυτό 3 ασθενείς απεβίωσαν και 16 (27,6%) παρουσίασαν υποτροπή του όγκου (8 πριν την ολοκλήρωση της αντι-HCV αγωγής). Όλοι υποβλήθηκαν σε χειρουργική εκτομή ή τοπική θεραπεία με ραδιοσυχνότητες, ενώ όλοι ασθενείς που αντιμετωπίστηκαν με χημειοεμβολισμό παρέμειναν ελεύθεροι νόσου. Μέσο χρονικό διάστημα από την έναρξη DAAs έως την υποτροπή του ΗΚΚ ήταν 3,5 (1,1-8,0) μήνες. Κλινικά χαρακτηριστικά της υποτροπής ήταν: ενδοηπατική υποτροπή (3 ασθενείς), νέα εστιακή βλάβη (1 οζιδίου σε 5 ασθενείς, μέχρι 3 οζίδια ≤ 3 εκ. σε 4 ασθενείς, πολυεστιακός όγκος σε μία περίπτωση) και διηθητικός όγκος και/ή εξωηπατική εντόπιση σε 3 ασθενείς.

Οι συγγραφείς υποθέτουν ότι η ταχεία υποτροπή του ΗΚΚ πιθανόν να σχετίζεται με ανοσολογική απορρύθμιση ως αποτέλεσμα της ταχείας κάθαρσης του ιού της ηπατίτιδας C και καταστολής της φλεγμονώδους αντίδρασης μετά από θεραπεία με DAAs.

Συμπερασματικά, η παρούσα μελέτη αναδεικνύει απροσδόκητα υψηλό ποσοστό υποτροπής του ΗΚΚ και σε σύντομο χρονικό διάστημα μετά την επιτυχή αντι-HCV θεραπεία. Λαμβάνοντας υπόψιν το μικρό αριθμό των συμμετεχόντων, τα αποτελέσματα πρέπει να αντιμετωπιστούν με επιφύλαξη εν αναμονή μεγαλύτερων μελετών.

[http://www.journal-of-hepatology.eu/article/S0168-8278\(16\)30113-1/abstract](http://www.journal-of-hepatology.eu/article/S0168-8278(16)30113-1/abstract)

Επιμέλεια κειμένου – Ε. Βεζαλή